

Öz, A. & Sancak, S. (2018). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin yaz okuluyla ilgili görüşleri (AİBU İlahiyat Fakültesi Örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 1020-1040.

Geliş Tarihi: 06/12/2017

Kabul Tarihi: 10/05/2018

İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YAZ OKULUYLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ (AİBU İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)

Ayhan ÖZ*
Seyyid SANCAK**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin üniversitelerimizde gittikçe yaygınlaşan yaz okullarından ders almalarının temel sebeplerini ve bu uygulamayla ilgili görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada nicel tarama modeli kullanılmış, veriler betimsel ve ilişkisel analize tabi tutulmuştur. Sonuçta öğrencilerin yaz okulunda ders almalarının temel sebebinin son sınıf ders yoğunluğu azaltmak ve alttan kalan dersleri vermek olduğu, yaz okulunu bir fırsat olarak gördükleri ve kaldırılmasına sıcak bakmadıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte yaz okulunda güz ve yaz dönemindeki motivasyonu bulmakta zorlandıkları, yazın ders almaktan sıkıldıkları, yaz okulunun verimliliği noktasında da kafaların kısmen karışık olduğu gözlenmiştir. Ayrıca yaz okulunun öğrencilerde kolay ders geçme ve kolay yüksek not alma hususlarında kısmi bir beklenti oluşturduğu ve bu beklentinin erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu da tespit edilmiştir. Yaz okulunun devam etmesinin öğrenci için faydalı bir uygulama olduğu, ancak derslerin verimliliğini ve öğrenci motivasyonunu arttırmak için öğrenciyi aktif kılabilecek bir sürecin işletilmesinin gerekliliği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaz Okulu, İlahiyat Fakültesi, Öğrenci Görüşü, Motivasyon, Verimlilik

THEOLOGY FACULTY STUDENTS' OPINIONS ABOUT SUMMER SCHOOL (IN CASE OF ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY THEOLOGY FACULTY)

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the main course for Theology Faculty students to take courses in summer school that is becoming increasingly common in our universities and their views on this practice. In the study, a quantitative screening model was used and the data were subjected to descriptive and relational analysis. It has been determined that the main courses for students to take courses in summer school are to reduce the intensity of courses in the final year and pass the courses that they failed before. The results also have showed that they have difficulty to find motivation during the summer school as much as in fall and spring semester, and they are bored with taking lessons in summer, and they are partly confused at the point of efficiency of summer school. It has also been found that in summer school students have a partial expectation for passing courses easily and getting higher marks easily, and this expectancy is significantly higher in male students than in female students. As a result, it is evaluated that continuing the summer school was a useful application for the students, but it is necessary to apply a method so as to make students more active in order to increase summer school efficiency and student motivation.

Key Words: Summer Courses, Theology Faculty, Students Approach, Motivation, Efficiency

* Dr. Öğr. Üyesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Anabilim Dalı, ayhanoz@ibu.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Anabilim Dalı, seyyidsancak@ibu.edu.tr

1.GİRİŞ

Yaz Okulu, Türkiye yükseköğretim kurumlarında giderek yaygınlaşan bir uygulamadır. Öğrencilerin normal dönemlerde başarısız oldukları dersleri yaz okulunda telafi edebildikleri gibi genel not ortalamasını yükseltme ve üstten ders alma gibi nedenler ile de bu programa katılabilmektedir. Ayrıca yaz okulları kimi durumlarda normal dönemlerde derslerde meydana gelebilecek yoğunlaşmayı da bir ölçüde azaltabilmektedir (Durucasu vd. 2006). Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında öğrenim faaliyetleri güz ve bahar dönemi olmak üzere 14’er haftalık iki ayrı dönem olarak uygulanmaktadır. Yaz dönemi diye ayrı bir dönem tanımlaması yapılmadığından bu süreç boş geçirilen ya da ekstradan çalışılan bir dönem olarak değerlendirilmektedir (Taşdemir, 2012). Üç dört ay gibi oldukça uzun bir zaman aralığına denk gelen yaz döneminin eğitsel açıdan değerlendirilmesi noktasında kimi üniversiteler tarafından açılan yaz okulları öğrenciler tarafından bir fırsat olarak görülmektedir.

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nda “üniversite eğitimlerinin en verimli düzeyde sürdürülmesi için” yaz öğretimiyle ilgili tedbirler almak Yükseköğretim Kurulu’nun görevleri arasında gösterilmiştir (2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Madde 7). İlgili Kanun’a 2004 tarihinde eklenen Ek 26. Madde ile de yaz okuluna dair bazı hususlar düzenlenmiş, üniversitelerin yaz okulu açabilmesi için Kurul’un görüşünün alınması zorunlu tutulmuştur. Yaz okuluna dair uygulama esas ve usulleri ise ayrıca belirlenmiştir (YÖK, 2017). Süreç içerisinde YÖK Yürütme Kurulu yaz okuluyla ilgili uygulamaya dair farklı kararlar almıştır. Örneğin 25.06.2014 tarihli Yürütme Kurulu toplantısında alınan kararda yaz öğretimi açılmayan yükseköğretim kurumlarının, diğer yükseköğretim kurumlarından hangilerinden öğrencilerinin yaz öğretiminde ders alınabileceğinin üniversite senatoları tarafından belirleneceği belirtilmiş, böyle bir belirmeye yapılmadığı takdirde ise ilgili yılda üniversitenin programının taban puanından daha yüksek bir programın verildiği üniversiteden yaz öğretiminde ders alan öğrencilerinin derslerinin üniversite tarafından kabul edileceği bildirilmiştir (YÖK, 2017). Yürütme Kurulu 03.08.2016 tarihli toplantısında öğrencilerin kayıtlı olduğu yükseköğretim kurumu tarafından bütünleme veya yaz öğretimi yapılmaması durumunda o ildeki diğer yükseköğretim kurumlarından yaz öğretimi eğitimi alabileceği; öğrencinin kayıtlı olduğu ilde başka bir yükseköğretim kurumu bulunmaması durumunda kayıtlı olduğu yükseköğretim kurumunun bütünleme veya yaz öğretiminden birini uygulaması gerektiği yönünde bir karar alınmıştır (YÖK, 2017). Böylece bulunduğu ilde tek olan ve bütünleme sınavını da kaldırmış bulunan üniversitelere bir anlamda yaz okulu açma zorunluluğu getirilmiştir.

Her yıl binlerce öğrencinin yararlandığı yaz okulu eğitimleri bazı sorun ve iddiaları da beraberinde getirmektedir. Bu eğitimlerin üniversiteleri ticarileştirdiği, öğrencilerin bütünleme haklarının gasp edilerek bu dersleri para karşılığında almaya zorlandıkları, bu derslerin üniversitelerin ve hocaların saygınlığına gölge düşürdüğü gibi kim iddialar dile getirilmektedir (Taşdemir, 2010). Bu eğitimlerle ilgili en önemli sorunlardan biri yaz okullarındaki eğitim- öğretim kalitesi ya da güz ve bahar dönemlerinde gösterilen başarı ve elde edilen kazanımların yaz öğretiminde de elde edilip edilmediği meselesidir. Scott ve Conrad tarafından yapılan bir araştırma yoğunlaştırılmış programla işlenen derslerin en az diğer dersler kadar, hatta kimi zaman onlardan daha verimli olduğunu göstermiştir (Scott, 2017). Yapılan bazı araştırmalarda kısa süreli yoğunlaştırılmış programların 14 haftalık uzun süreli programlara göre kazanımlar

açısından daha kalıcı olduğu ifade edilmektedir. İngilizce, matematik ve yabancı dil derslerini hem yoğunlaştırılmış hem de klasik yollarla alan öğrencilerin ders geçme yüzdeleri araştırılmış ve yoğunlaştırılmış ders alanların geleneksel ders alanlara göre anlamlı derecede başarılı oldukları ortaya çıkmıştır (Steven, 2001). Body tarafından yürütülen bir başka araştırmada ise iki bilgisayar dersindeki öğrenci performansları karşılaştırılmış beş veya sekiz haftalık iki yoğunlaştırılmış dersin başarı sonuçları, 14 haftalık dönem sonuçlarına göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Taşdemir, 2012).

Austin ve Gustafson tarafından yapılan ve sonbahar, ilkbahar ve yaz dönemi öğrenci başarısını ve gerçek öğrenmenin gerçekleşme durumunu sınavan araştırma ise daha kısa süren yaz dönemi eğitimlerinin başarısına işaret etmektedir (Austin and Gustafson, 2006). Özellikle öğrenme ve değerlendirme süreci arasında daha az zaman geçtiği için öğrenciler daha iyi bir performans gösterebilmektedirler. Bununla beraber bu araştırmaların aksini iddia eden sonuçlara da rastlanmaktadır. Özellikle 14 haftayı kapsayan uzun süreli öğretimin kavrama, analiz ve sentez noktasında öğrenciyi geliştirdiğini, yoğunlaştırılmış ders alan öğrencilerin uzun süreli öğretim gören öğrencilere göre daha fazla stresli ve kaygılı olduklarını gösteren bulgular vardır (Taşdemir, 2012). Ayrıca yoğunlaştırılmış programlarda öğrenmeden çok dersi geçmenin öne çıktığı, normal dönemde öğrenilenlerin gelecekte kullanımının daha mümkün olduğu da ifade edilmektedir (Kaya ve Konu, 2015). Taşdemir tarafından yapılan araştırma da normal dönem öğrenci başarısının yaz dönemi başarısından 0,1 anlamlılık düzeyde pozitif yönlü farklılaştığını ortaya koymaktadır (Taşdemir, 2012). Ayrıca iki uygulama arasında ders başarısı açısından bir fark bulunmadığını ortaya koyan araştırmalara rastlamak da mümkündür (Taşdemir, 2012).

Yaz okulu hakkında Türkiye’de çok fazla araştırma bulunmamaktadır. Bu konuda ilk çalışma 2006-2007 öğrenim yılında Hoşgörür ve Bilasa tarafından yapılmıştır. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi’nde yaz okuluna katılan 336 öğrenci ve yaz okulundaki dersleri yürüten 20 öğretim elemanın katıldığı çalışmada yaz okulunun eğitim-öğretim açısından verimli olup olmadığı meselesi konu edilmiştir (Hoşgörür ve Bilasa, 2008). Taşdemir ise 2007-2008 öğrenim yılında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde okuyan 252 ve bunların içinden yaz dönemi de ders alan 135 son sınıf öğrencisi ile normal dönem ile yaz okulunu karşılaştıran bir çalışma yapmıştır (Taşdemir, 2012). Taşdemir ayrıca aynı yıl ilgili Eğitim Fakültesinde yaz dönemi eğitimi gören 313 öğrenciyle de ayrı bir çalışma yaparak yaz dönemi uygulamasının nedenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin tespitini amaçlamıştır (Taşdemir, 2010). Bu konuda yapılan bir diğer çalışma ise Kaya ve Konu’ya aittir. 2013-2014 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümünde öğrenim gören ve yaz okuluna katılan 314 öğrenci üzerinde yapılan bu çalışma ile öğrencilerin yaz okulu hakkındaki tutum ve görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır (Kaya ve Konu, 2015).

Bu araştırma ile üniversitelerde giderek yaygınlaşan yaz okulu uygulamasına dair ilahiyat fakültesi öğrencilerinin ne tür beklentilere sahip olduklarının, ona nasıl bir anlam yüklediklerinin ve bu uygulamayı verimlilik noktasında nasıl değerlendirdiklerinin tespit edilmesi; böylece bu konuda atılacak adımlara ve yapılacak düzenlemelere bilimsel zeminde katkı sunulması amaçlanmıştır.

2. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmada nicel tarama modeli içinde yer alan betimsel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu sayede yaz okulu uygulaması ve yaz okulunda fakülte tercihi hakkındaki öğrenci görüşlerinin betimsel analizi yapılmış, ayrıca ilişkisel analizden yararlanılarak belli bağımsız değişkenler açısından elde edilen veriler arasında bir farklılaşma olup olmadığına bakılmıştır. Verilerin toplanması için ise anket tekniğinden yararlanılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2017 yılı yaz döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde yaz okulundan ders alan öğrenciler oluşturmaktadır. Yaz okulunda ders alan toplam öğrenci sayısı 393 olup bu öğrencilerin 220'si AİBU İlahiyat Fakültesi, 173'ü ise diğer İlahiyat Fakültelerinin öğrencileridir. Örneklemi oluşturan öğrenci sayısı 244 kişi olup katılımcılar tespitinde tesadüfi örneklemeden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılanlara dair betimsel veriler tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

		<i>f</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Erkek	97	39,9
	Bayan	146	60,1
Yaş	23 ve altı	204	85,0
	24 ve üzeri	36	15,0
Öğrenim Görülen İlahiyat	AİBU İlahiyat	188	77,7
	Diğer	54	22,3
Alınan Ders Sayısı	1 Ders	2	,8
	2 Ders	19	7,8
	3 Ders	35	14,4
	4 Ders	187	77,0
Alınan Toplam Kredi	4 Kredi	9	3,9
	6 Kredi	8	3,4
	8 Kredi	51	21,9
	9 Kredi	2	,9
	10 Kredi	76	32,6
	12 Kredi	51	21,9
	14 Kredi	21	9,0
16 Kredi	15	6,4	

Tablo incelendiğinde katılımcıların çoğunun bayan (%60,1) olduğu görülmektedir. Katılımcılar üniversiteye geç başlamış ya da uzatmış olduğu varsayılan 24 yaş ve üstü gruba 23 yaş ve altı grup şeklinde iki alt gruba ayrılmıştır. Buna göre katılımcı öğrencilerin %85'inin 23 yaş ve altı, %15'inin ise 24 yaş ve üstü gruba ait olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan yaz okulu öğrencilerinin %77,7'si AİBU İlahiyat Fakültesi öğrencilerinden, %22,3'ü ise diğer ilahiyat fakültelerinden gelen misafir öğrencilerden oluşmaktadır. Tablo incelendiğinde öğrencilerin büyük kısmının (%77) yaz okulundan 4 farklı ders aldığı, alınabilecek maksimum krediye (16 kredi) ulaşan

öğrencilerin oranının %6,4 olduğu, alınan kredi sayısının 10 kredi (%32,6), 12 kredi (%21,9) ve 8 kredide (%21,9) yoğunlaştığı görülmektedir.

2.2. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise öğrencilerin yaz okuluyla ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmeyi amaçlayan maddelerden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm ise sadece farklı ilahiyat fakültelerinden gelecek yaz okulunda AİBU İlahiyat Fakültesinden ders alan öğrencilerin cevaplama istenen ve bu fakülteyi tercih sebeplerini belirlemeyi amaçlayan maddeleri ihtiva etmektedir.

Araştırma sonuçlarının çözümlemesinde SPSS programından yararlanılmıştır. Verilerin programa işlenmesinin ardından hatalı veriler ayıklanmış, ankette yer alan demografik soruların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Öğrencilerin yaz okuluyla ilgili görüş ve düşünceleri belirlemek için oluşturulan ve “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” şeklinde üçlü Likert ölçek kullanılan maddelerin de ayrıca yüzdeleri hesaplanmıştır. Son olarak da farklı ilahiyat fakültesi öğrencilerinin yaz okulunda AİBU İlahiyat Fakültesini tercih etmedeki temel sebeplerini tespit için ankette yer verilen maddelerin de yüzdeleri hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçebilmek için non-parametrik testler içinde yer alan ki-kare testinden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlı kabul edilebilmesi için $p < .05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

Öğrencilerin yaz tatillerini dinlenerek ya da daha eğlenceli bir şekilde geçirmeleri mümkünken yaz okulundan niçin ders aldıkları cevaplanması gereken önemli bir sorudur. Bu sebeple veri toplama aracında böyle bir soruya yer verilmiş, öğrencilerden yaz okulundan ders almalarının en temel sebebi olan tek maddeyi işaretlemeleri istenmiş, elde edilen bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Yaz Okulunda Ders Almanın En Temel Sebebi

	<i>f</i>	<i>%</i>
Son sınıfta ders yoğunluğunu azaltmak	121	50,2
Alttan kalan dersleri vermek	83	34,4
Üniversiteyi erken bitirmek	17	7,1
Diğer	8	3,3
Not yükseltmek	7	2,9
Derslerden daha fazla istifade etmek	4	1,7
Dersleri daha kolay geçmek	1	,4

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin yaz okulunda ders almanın en temel sebebinin son sınıf ders yoğunluğunu azaltmak olduğu (%50,2), bunu “alttan kalan dersleri verme” (%34,4) ve “üniversiteyi erken bitirme” (%7,1) seçeneklerinin takip ettiği görülmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bir başka araştırmada üstten ders alarak ilerleyen yıllarda ders yoğunluğunu azaltmak için ders alan öğrencilerin oranının %55,3 olarak tespit edilmiştir ki iki sonuç birbirini desteklemektedir (Taşdemir, 2012). Son sınıfta fakülte dersleri, öğretmenlik uygulaması ve KPSS sınav

hazırlığını içeren yoğun bir iş yüküne sahip olan öğrenciler yaz okulunu bu yoğunluğu belli oranda azaltmak adına bir fırsat olarak görmektedirler. Özellikle araştırmanın yapıldığı tarihte ilahiyat öğrencilerinin, pedagojik formasyon derslerini son sınıfa geldiklerinde Eğitim Fakültesinde ayrı bir programla alacak şekilde kendilerini hazırladıkları düşünüldüğünde bu tercih çok daha anlamlı hale gelmektedir.

Yapılan farklılık analizi yaz okulundan ders alınmasının temel sebebinin cinsiyet, yaş ve öğrenim görülen ilahiyat fakültesi değişkenlerine göre farklılaşığına işaret etmektedir (bk. Tablo: 3). Buna göre erkekler (%49,5) daha çok alttan kalan derslerini vermek için yaz okulundan ders alırken, kızlar (%65,4) ise daha çok son sınıf ders yoğunluğunu azaltmak için ders almaktadır. Benzer şekilde 24 yaş ve üzeri grup (%61,8) alttan kalan dersleri için yaz okulundan ders almakta iken 23 yaş ve altı grup (%59,5) ise son sınıf ders yoğunluğunu azaltmayı amaçlamaktadır. Ayrıca AİBU İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin (%63,4) ders alma sebebinin son sınıf yoğunluğunu azaltmak, buna mukabil diğer ilahiyat fakültelerinden gelen öğrencilerin (%69,6) temel amacının ise alttan kalan dersleri vermek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Yaz Okulunda Ders Almanın En Temel Sebebinin Değişkenlere Göre Analizi¹

		Altan Kalan Ders	Erken Bitirme	Ders Yoğunluğu	Pearson Ki-Kare
Cinsiyet	Erkek	49,5	11,0	39,6	,001
	Bayan	29,2	5,4	65,4	
Yaş	23 yaş ve altı	32,4	8,1	59,5	,005
	24 yaş ve üzeri	61,8	5,9	32,4	
Öğrenim Görülen İlahiyat	AİBU İlahiyat	29,1	7,4	63,4	,000
	Diğer	69,6	8,7	21,7	

3.1. Öğrencilerin Yaz Okuyla İlgili Düşünceleri

Anket formunda öğrencilerin, yaz okulu ile ilgili düşünce ve kanaatlerini tespit edebilmek için yer verilen sorulara ait betimsel sonuçlar toplu olarak Tablo 4'te gösterilmiştir.

¹ Ki-Kare analiz koşullarını sağlamak ve daha sağlıklı bir sonuç elde edebilmek amacıyla en çok tercih edilen ilk üç madde (%90,6) analize dâhil edilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaz Okuluyla İlgili Düşünceleri

	<i>Katılmıyorum</i>	<i>Kararsızım</i>	<i>Katılıyorum</i>
1. Yaz okulundaki dersler en az güz ve bahar dönemindekiler kadar verimlidir.	19,3	28,4	52,3
2. Yaz okulunda ders geçmek daha kolaydır.	59,5	25,2	15,3
3. Yaz okulunda yüksek not almak daha kolaydır.	59,8	23,7	16,5
4. Yazın ders almak beni çok sıkıyor.	28,2	22,0	49,8
5. Yaz okulu kaldırılrsa bundan memnuniyet duyarım.	83,7	11,3	5,0
6. Yoğunlaştırılmış bir programla dersi işlemek konuları daha anlaşılır kılıyor.	47,5	32,9	19,6
7. Ders için para ödediğim için dersi daha kolay geçeceğim beklentisi oluşuyor.	71,0	15,4	13,6
8. Yaz okulunu bir fırsat olarak görüyorum.	4,6	11,2	84,2
9. Yaz okulunda ders açan hocalara bakışım olumlu anlamda değişiyor.	17,5	27,1	55,4
10. Yaz okulunda güz ve yaz dönemindeki motivasyonumu bulamıyorum.	29,3	35,2	35,5
11. Farklı fakültelerden öğrencilerle birlikte ders almak derslere olumlu etki ediyor.	27,3	30,2	42,6

Tablo 4'e göre öğrencilerin %52,3'ü yaz okulundaki derslerin en az güz ve bahar dönemindeki dersler kadar verimli olduğunu düşünürken bu konuda kararsız olanların oranı %28,4, bu görüşe katılmayanların oranı ise %19,3'tür. Hoşgörür ve Bilasa tarafından yapılan araştırmada ise yoğunlaştırılmış programın derslerin verimliliğini düşürdüğü fikrine "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" cevabını veren öğrencilerin toplam oranı %66, öğretim elemanlarının oranı ise %80 olarak tespit edilmiştir (Hoşgörür ve Bilasa, 2008). Bu sonuçlar, her ne kadar derslerin verimliliği noktasında olumlu kanaat belirtenler çoğunluğu oluştursa da, derslerin verimliliğiyle ilgili özellikle öğrencilerin kafasında bazı soru işaretleri olduğunu göstermektedir.

Kaya ve Konu tarafından yapılan bir başka araştırmada ise yaz dönemini akademik açıdan diğer dönemlerle aynı gören öğrencilerin oranı %37,9 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada öğrencilerin %44,3'ünün yaz dönemi ders içeriklerini zayıf olarak değerlendirmesi öğrencilerin kafasının karışık olduğunu göstermektedir (Kaya ve Konu, 2015). Nitekim yapılan bir başka araştırma da benzer bir sonuca işaret etmektedir (Hoşgörür ve Bilasa, 2008). Taşdemir tarafından yapılan araştırmada ise yaz dönemi derslerinin normal dönemkiler kadar katkı sağladığını düşünen öğrencileri oranı %46,7 olarak tespit edilmiştir (Taşdemir, 2012). Bütün bu sonuçlar Türkiye'de üniversitelerde devam etmekte olan yaz okulu uygulamasının verimliliği noktasında sorunlar olduğunu işaret etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmının (%47,5) yoğunlaştırılmış bir programla dersleri işlemenin konuları daha anlaşılır kıldığı yönündeki görüşü benimsemediği de görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık yarısı

(%49,8) yazın ders almaktan sıkıldıklarını belirtmişlerdir. “Yaz okulunda güz ve yaz dönemindeki motivasyonumu bulamıyorum” diyenlerin oranının %35,5 olduğu, ayrıca %35,2’sinin de bu konuda kararsız olduğu da tespit edilen bir diğer husustur. Yapılan bir başka çalışmada “yaz okulunda daha istekli ders çalışıyorum” şeklindeki bir ifadeye katılmayanların oranının %39,8 çıkmış olması bu sonuçla kısmen uyumlu olarak değerlendirilebilir (Kaya ve Konu, 2015). Buradan yola çıkarak yazın akranlarının tatil yaptığı bir dönemde ders almanın öğrenci motivasyonunu olumsuz etkilediği ve öğrencilerin duyuşsal hazırbulunuşluk konusunda sıkıntı yaşadıkları değerlendirilebilir.

Yaz okulunda ders geçmenin daha kolay olduğunu düşünen öğrencilerin oranı %15,3, yüksek not almanın daha kolay olduğunu düşünen öğrencilerin oranı ise %16,5 olarak tespit edilmiştir. Buna mukabil öğrencilerin yaklaşık %60’ı bu iki soruyla ilgili olumsuz kanaat belirtmişlerdir. Bu sonuç bazı öğrencilerin kafasında yaz okulunda daha kolay ders geçme ve yüksek not alma yönünde bir beklenti oluştuğunu, ancak öğrencilerin çoğunluğunun bu kanaati paylaşmadığını göstermektedir. Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada yaz okulunda derslerden daha kolay geçileceği kanaatini taşıyan öğrencilerin oranının %52,6, daha yüksek not alındığını düşünenlerin oranının ise %55,1 olması iki fakülte öğrencileri arasında ciddi bir farkın olduğunu işaret etmektedir (Kaya ve Konu, 2015). Ayrıca elde edilen bulgular ders için para ödemiş olmanın öğrencilerin %13,6’sında dersten daha kolay geçme beklentisi oluşturduğunu, %15,4’ünün ise bu konuda kararsız kaldığını göstermektedir.

Yaz okulunun olumlu tarafları olarak değerlendirilecek hususlara baktığımızda ise öğrencilerin %42,6’sının farklı fakültelerden öğrencilerle birlikte ders almanın derslere olumlu yansıdığı yönünde kanaat belirttiği görülmektedir. Bu durum fakülteler arası öğrenci hareketliliğinin normal eğitim süreçlerinde de derslere olumlu katkı sunabilecek bir husus olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Araştırmanın ilgi çeken sonuçlarından biri de yaz okulu açan hocalara öğrencilerin bakışıyla ilgilidir ki öğrencilerin %55,4’ü bu hocalara bakışlarının olumlu anlamda değiştiğini belirtmişlerdir. İlgili maddeler arasında öğrencilerin büyük oranda (%84,2) hemfikir olduğu husus ise yaz okulunun öğrenciler tarafından bir fırsat olarak görülmesiyle ilgilidir. Yaz döneminde ders almaktan belli oranda sıkılmalarına ve motivasyon sağlamakta kısmen zorlanmalarına karşın yaz okulu öğrenciler için özellikle alttan kalan dersleri vermek ve son dönem derslerini azaltmak anlamında bir fırsat olarak değerlendirilmektedir. Taşdemir tarafından yapılan bir çalışmanın, öğretim elemanı ve eğitimi veren kuruma kıyasla yaz okulundan en çok yararlananların öğrenciler olduğuna işaret etmesi de bu sonuçla uyumlu gözükmektedir (Taşdemir, 2010). Yine bu durumu teyid eden bir başka veri ise yaz okulunun kaldırılması fikrine sıcak bakmayan öğrencilerin oranının %83,7’e ulaşmasıdır. Kaya ve Konu tarafından yapılan çalışmada yaz okulunun kaldırılmasına itiraz edenlerin oranı %64 olarak tespit edilmiştir (Kaya ve Konu, 2015).

3.2. Öğrencilerin Yaz Okuluyla İlişkili Görüşlerine Dair Farklılık Analizi Sonuçları

Ki kare testi kullanılarak yapılan farklılık analizlerinde bazı maddelere ait yüzdeler bellî bağımsız değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre derslerin güz ve bahar dönemi kadar verimli olmasıyla ilgili maddenin yaş değişkeni açısından 0,5 anlamlılık düzeyinde farklılaştığı görülmektedir (bk. Tablo 5).

24 yaş ve üzeri grupta derslerin güz ve bahar dönemi kadar verimli olmasıyla ilgili olarak “katılıyorum” seçeneğini işaretleyenlerin oranının (%75) 23 yaş ve altı gruba kıyasla (%48,5) önemli ölçüde farklılaşması dikkat çekicidir. Bu sonuç 24 yaş ve üzeri grupta yer alan öğrencilerin dersleri gerçekten verimli bulunduğu şeklinde yorumlanabileceği gibi bahsi geçen bu öğrencilerin derslerin verimliliğini kendilerine çok da problem edinmedikleri, bir an önce okulu bitirme derdinde oldukları şeklinde de değerlendirilebilir. Nitekim farklı fakültelerden gelen öğrencilerin yaz okulunda AİBU İlahiyat Fakültesini tercih sebeplerini ele alan bölümde de değinileceği gibi bu yaş gurubu öğrencilerin ilgili fakülteyi tercihinde fakültenin akademik düzeyi ile hocaların isim ve özgeçmişlerinin diğer yaş grubuna kıyasla çok daha az belirleyici olduğu görülmektedir (bk. Tablo 14 ve 15).

Tablo 5. Derslerin Güz Ve Bahar Dönemi Kadar Verimli Olmasının Değişkenlere Göre Analizi

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Pearson Ki-Kare
Yaş	23 yaş ve altı	19,6	31,9	48,5	,006
	24 yaş ve üzeri	16,7	8,3	75,0	

Yaz okulunda ders geçmenin kolay olmasıyla ilgili öğrenci kanaatlerinin ise cinsiyet ve öğrenim görülen ilahiyat fakültesi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir (bk. Tablo 6). Buna göre erkeklerin (%18,8) bayanlara kıyasla (%13) yaz okulunda ders geçmenin daha kolay olduğu fikrine daha yüksek düzeyde katıldığı, bu fikre katılmayan bayanların oranı %67,8 iken erkeklerde bu oranın %46,9 olduğu görülmektedir. Buradan hareketle yaz okulundan ders almada dersten kolay geçme fikrinin erkeklerde bayanlara oranla daha baskın olduğu söylenebilir. Öğrenim görülen ilahiyat değişkeni açısından bakıldığında ise diğer fakültelerden gelen öğrencilerde yaz okulunda dersten kolay geçileceği kanısının AİBU öğrencilerine göre daha güçlü olduğu, ancak asıl farklılığın kararsızlarda ve bu kanaati paylaşmayanlarda ortaya çıktığı görülmektedir. Kararsızların oranının diğer ilahiyat fakültesinden gelen öğrencilerde (%42,6) AİBU ilahiyat öğrencilerine kıyasla (%20,3) ciddi oranda farklılaştığı görülmektedir ki bu durum AİBU ilahiyat fakültesi hocalarının ve onların ders işleyiş ve değerlendirme usullerinin bu fakülteye dışarıdan gelen öğrenciler tarafından yeterince bilinmemesiyle ilişkilendirilebilir.

Tablo 6. Yaz Okulunda Ders Geçmenin Daha Kolay Olmasının Değişkenlere Göre Analizi

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Pearson Ki-Kare
Cinsiyet	Erkek	46,9	34,4	18,8	,004
	Bayan	67,8	19,2	13,0	
Öğrenim Görülen İlahiyat	AİBU İlahiyat	65,2	20,3	14,4	,002
	Diğer	40,7	42,6	16,7	

Yaz okulunda derslerden yüksek not almanın kolay olmasıyla ilgili soruya dair betimsel verilerin yine cinsiyet değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaştığı bu konuda kararsız ve katılıyorum seçeneğini işaretleyen erkeklerin oranının bayanlardan daha yüksek olduğu, bu kanaati paylaşmıyorum diyenlerde ise bayanların oranının (%66,7) erkeklerden (%49,5) daha yüksek olduğu görülmektedir (bk. Tablo 7).

Tablo 7. Yaz Okulunda Yüksek Not Almanın Kolay Olmasının Değişkenlere Göre Analizi

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Pearson Ki-Kare
Cinsiyet	Erkek	49,5	32,0	18,6	,019
	Bayan	66,7	18,1	15,3	

Yaz okulunun kaldırılmaması noktasında öğrenciler önemli ölçüde (%83,7) hemfikir olsalar da bu konuda öğrenim görülen ilahiyat fakültesi değişkeni açısından anlamlı farklılık tespit edilmiştir (bk. Tablo 8). Yaz okulunun kaldırılması fikrine katılmayanların oranı AİBU ilahiyat öğrencileri arasında %80,4 iken diğer ilahiyat fakültelerinden gelen öğrenciler arasında bu oran %94,4'tür. Farklı illerden gelmelerine, hem madden hem manen daha fazla bedel ödemelerine rağmen diğer fakültelerden gelen öğrencilerin bu uygulamanın devamını daha güçlü şekilde istemeleri dikkat çekicidir. Bu sonuç kendi fakültelerinde böyle bir imkândan yararlanamayan öğrencilerin kendi fakültelerinde de benzer bir uygulamanın başlatılmasıyla ilgili güçlü bir talep olarak değerlendirilebilir. Bu sonucu aynı zamanda öğrencilerin farklı şehir, üniversite ve hocaları tanımak ve farklı öğrencilerle farklı öğretim ortamlarında bulunmak talebiyle ilişkilendirmek de mümkündür.

Tablo 8. *Yaz Okulunun Kaldırılmasından Memnuniyet Duyma Durumunun Değişkenlere Göre Analizi*

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Pearson Ki-Kare
Öğrenim Görülen İlahiyat	AİBU İlahiyat	80,4	13,6	6,0	,050
	Diğer	94,4	3,7	1,9	

Yoğunlaştırılmış bir programla ders işlemenin konuları daha anlaşılır kılma durumu da cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmaktadır. Buna göre erkek öğrencilerin yoğunlaştırılmış programın dersi anlaşılır kılma açısından bayanlara göre daha olumlu karşıladığı görülmektedir (bk. Tablo 9).

Tablo 9. *Yoğunlaştırılmış Bir Programla Ders İşlemenin Konuları Daha Anlaşılır Kılma Durumunun Değişkenlere Göre Analizi*

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Pearson Ki-Kare
Cinsiyet	Erkek	34,7	32,6	32,6	,000
	Bayan	55,9	33,1	11,0	

Ders için para ödemiş olmanın dersi daha kolay geçme beklentisi oluşturmasıyla ilgili kanaatlerin ise cinsiyet ve öğrenim görülen ilahiyat değişkenleri açısından farklılaştığı görülmektedir (bk. Tablo 10). Buna göre ders için para ödemiş olmanın erkek öğrencilerde bayanlara kıyasla dersi kolay geçme noktasında daha büyük bir beklenti oluşturduğu tespit edilmiştir. Nitekim böyle bir beklenti içinde olan erkeklerin oranı %21,9 iken bayanlarda bu oran %8,3'dir. Ayrıca diğer ilahiyat fakültelerinden gelen öğrencilerin aynı sebeple dersi kolay geçmeyle ilgili beklentilerinin (%22,2) AİBU ilahiyat öğrencilerinin beklentilerinden (%10,8) daha yüksek olduğu da görülmektedir. Her iki değişkenin de dersi kolay geçme durumuyla ilgili olarak da benzer bir farklılaşmaya neden olduğunun tespiti de bu sonuçla uyumlu gözükmektedir (bk. Tablo 6). Ayrıca diğer fakülte öğrencilerinin yaz okulunun kaldırılmasına itirazlarının daha güçlü olmasını da bu sonuçla ilişkilendirmek mümkündür (bk. Tablo 8).

Tablo 10. *Ders için para ödenmiş olmasının dersi daha kolay geçme beklentisi oluşturmada durumunun değişkenlere göre analizi*

		<i>Katılmıyorum</i>	<i>Kararsızım</i>	<i>Katılıyorum</i>	<i>Pearson Ki-Kare</i>
Cinsiyet	Erkek	64,6	13,5	21,9	,011
	Bayan	75,2	16,6	8,3	
Öğrenim Görülen İlahiyat	AİBU İlahiyat	71,5	17,7	10,8	,030
	Diğer	70,4	7,4	22,2	

Yaz okulunda ders açan hocalara bakışın da iki değişken açısından farklılaştığı görülmektedir (bk. Tablo 11). İlgili hocalara bakışlarının olumlu anlamda değiştiğini söyleyen erkek öğrencilerin oranı %62,1 ve buna katılmayanların oranı %8,4 iken, bayanlarda böyle bir tutum değişikliğini kabul edenlerin oranı %51,1, buna katılmayanların oranı ise %23,4'tür. Öğrenim görülen ilahiyat değişkeni dikkate alındığında ise diğer ilahiyat fakültelerden gelen öğrencilerde ders açan hocaya bakışla ilgili olumlu tutum değişikliğinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 11. *Yaz okulunda ders açan hocalara bakışın olumlu anlamda değişme durumunun değişkenlere göre analizi*

		<i>Katılmıyorum</i>	<i>Kararsızım</i>	<i>Katılıyorum</i>	<i>Pearson Ki-Kare</i>
Cinsiyet	Erkek	8,4	29,5	62,1	,011
	Bayan	23,4	25,5	51,1	
Öğrenim Görülen İlahiyat	AİBU İlahiyat	21,5	26,9	51,6	,007
	Diğer	3,8	26,4	69,8	

3.3. Diğer İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin AİBU İlahiyat Fakültesini Tercih Sebepleri

Anket formunda farklı fakültelerden gelerek yaz okulunda AİBU İlahiyat fakültesinden ders alan öğrencilere bu fakülteyi seçmelerinde etki eden sebeplerin neler olduğuyla ilgili sorular da yöneltilmiş ve elde edilen veriler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Yaz Okulunda AİBU İlahiyatı tercih sebebi

	%
1.Bu fakülteyi tercihimde yaz okulu açan üniversite sayısının az olması etkili oldu.	62,3
2. Şayet kendi fakültemde yaz okulu açılsaydı hiç düşünmeden orayı tercih ederdim	59,3
3.Bu fakülteyi tercihimde arkadaşlarımla tavsiyeleri etkili oldu.	38,9
4.Bu fakülteyi tercihimde üniversitenin ailemin ikametgahına yakınlığı etkili oldu.	22,2
5.Bu fakülteyi tercihimde ders ücretlerinin düşük olması etkili oldu.	21,6
6.Bu fakülteyi tercihimde fakültenin akademik kalitesi etkili oldu.	18,5
7.Bu fakülteyi tercihimde fakülte öğretim üyelerinin ismi ve özgeçmişleri etkili oldu.	11,5
8.Bu fakülteyi tercihimde üniversitenin şehir merkezine yakınlığı etkili oldu.	11,1
9.Bu fakülteyi tercihimde üniversitenin sunduğu fiziki imkânlar etkili oldu.	5,7
10.Bu fakülteyi tercihimde Bolu’da yaşamın ucuz olması etkili oldu.	1,9

İlgili tablo incelendiğinde öğrencilerin ilgili fakülteyi tercihlerinde en belirleyici sebebin yaz okulu açılan üniversite sayısının azlığı olduğu görülmektedir. Yine aynı öğrencilerin %59,3’ünün “Şayet kendi fakültemde yaz okulu açılsaydı hiç düşünmeden orayı tercih ederdim” seçeneğini işaretlemiş olması yaz okulunda farklı fakülte tercihlerinin temel sebeplerinden birinin kendi fakültelerinde yaz okulu açılmaması olduğunu göstermektedir. Bu durum fakülte seçiminin öğrencilerin kendi isteklerinden çok şartların zorlamasına dayalı olarak gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. İlgili fakültenin tercih edilmesinde etkili olan diğer önemli hususlar arkadaş tavsiyesi (%38,9), ikametgaha yakınlık (%22,2), ders ücretlerinin düşük olması (%21,6) şeklinde sıralanmaktadır. Eğitimin daha çok nitelik boyutunu ilgilendiren fakültenin akademik kalitesi (%18,5) ve öğretim üyelerinin isim ve özgeçmişleri (%11,5) ile ilgili maddelerin ise son sıralarda yer aldığı ve öğrenci tercihine etkisinin az olduğu görülmektedir. Öğrenci tercihine en az etki eden hususlar ise üniversitenin şehir merkezine yakınlığı (%11,1), üniversitenin sunduğu fiziki imkanlar (%5,7) ve ilgili şehirdeki yaşamın ucuzluğu (%1,9) şeklinde tespit edilmiştir.

3.4. Diğer İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin AİBU İlahiyat Fakültesini Tercih Sebeplerine Dair Farklılık Analizi Sonuçları

Yapılan farklılık analizleri yaz okulu için AİBU İlahiyat Fakültesi’nin tercih edilmesinde arkadaş tavsiyesinin etkili olma durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığına işaret etmektedir. Buna göre erkek öğrencilerin bu fakülteyi tercih etmesinde arkadaş tavsiyesinin etkisinin bayanlara oranla oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bayanların %51,7’si arkadaş tavsiyesini fakülte tercihine etki eden bir unsur olarak ifade ederken erkeklerde bu oran %24,0’e düşmektedir (bk. Tablo 13). Bu durum bayan öğrencilerin ders almak için gidecekleri üniversite ya da şehre dair güvenlik, kalacak yer, sosyal çevre vb. konularda arkadaş tavsiyesine daha fazla ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

Tablo 13.

Fakülteyi Tercihinde Arkadaş Tavsiyesinin Etkili Olma Durumunun Değişkenlere Göre Analiz

		%
Cinsiyet	Erkek	24,0
	Bayan	51,7

Yaz okulunda fakülte tercihi etki eden sebepler arasından fakültenin akademik kalitesi ile öğretim üyelerinin isim ve özgeçmişlerine ait bulguların yaş değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaştığı da tespit edilmiştir (bk. Tablo 14 ve 15). Her iki madde için de 23 yaş ve altı grupta yer alan öğrencilerin 24 yaş ve üzeri grupta yer alan öğrencilere kıyasla daha yüksek bir yüzdeye sahip oldukları görülmektedir. Bu durum fakülteye geç başlamış ya da bir sebeple uzatmış olan 24 yaş ve üzeri grupta yer alan öğrencilerin yaz döneminde alacakları eğitimin niteliğine daha az önem vermedikleri ve önceliklerinin bir an önce fakülteyi bitirmek olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Tablo 14. *Fakülteyi Tercihinde Fakültenin Akademik Kalitesinin Etkili Olma Durumunun Değişkenlere Göre Analizi.*

		%
Yaş	23 yaş ve altı	24,3
	24 yaş ve üzeri	7,1

Tablo 15. *Fakülteyi Tercihinde Öğretim Üyelerinin İsim Ve Özgeçmişlerinin Etkili Olma Durumunun Değişkenlere Göre Analizi*

		%
Yaş	23 yaş ve altı	14,3
	24 yaş ve üzeri	7,1

4. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Sonuç olarak araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının (%84,2) yaz okulunu kendileri için bir fırsat olarak gördükleri anlaşılmaktadır (bk. Tablo 4). Yaz okulundan ders almalarının en temel sebebiyle ilgili verilere bakıldığında öğrencilerin özellikle son sınıf ders yoğunluğunu azaltma (%50,2) ve alttan kalan dersleri verme (%34,4) noktasında yaz okulunu bir fırsat olarak gördükleri değerlendirilebilir (bk. Tablo 2). Son sınıfa gelen öğrencilerin fakülte dersleri yanında öğretmenlik sınavına da hazırlandığı düşünüldüğünde yaz okulunun son sınıf yoğunluğunu azaltmaya yönelik bir işlev gördüğü anlaşılmaktadır. Abant İzzet Baysal Üniversitesinde Tüm Ün.'de değil. Sadece ilahiyatta 2016-2017 öğretim döneminden itibaren bütünleme sınavlarının kaldırılmış olması bu derslerin telafisi anlamında yaz okulunu bir fırsata dönüştürmektedir. Ancak değişkenlere bakıldığında cinsiyet, yaş ve öğrenim görülen ilahiyat açısından yaz okulunun hangi anlamda fırsat olarak görüldüğünün, ya da başka bir ifadeyle yaz okulundan ders almayanın temel sebebinin farklılaştığı tespit edilmiştir (bk. Tablo 3). Buna göre erkek öğrenciler ağırlıklı olarak alttan kalan dersleri vermek için yaz okulunu tercih ederken (%49,5) bayan öğrencilerin ders alma sebebi ise son sınıf ders yoğunluğunu azaltmak (%65,4) olarak tespit edilmiştir. 24 yaş ve üstü grubun yaz okulunu tercih sebebi büyük

oranda alttan kalan dersleri vermek (%61,8) iken 23 yaş ve altı grupta bu sebep son sınıf yoğunluğunu azaltmak (%59,5) şeklindedir. Ayrıca AİBU İlahiyat Fakültesi öğrencileri ağırlıklı olarak son sınıf yoğunluğunu azaltmak için ders seçerken (%63,4) diğer ilahiyat fakültelerinden gelen öğrencilerin ağırlıklı olarak alttan kalan dersleri vermek için (%69,6) yaz okulundan ders aldığı tespit edilen bir diğer husustur.

Öğrencilerin büyük oranda üzerinde ittifak ettiği bir diğer husus ise yaz okulu uygulamasının devamıyla ilgilidir. Buna göre öğrencilerin %83,7'si yaz okulunun kaldırılması fikrine katılmadığını ifade etmiştir (bk. Tablo 4). Yapılan farklılık analizi diğer ilahiyat fakültelerinden gelen öğrencilerin buna dair itirazının istatistiki açıdan anlamlı kabul edilecek düzeyde daha yüksek (%94,4) olduğunu ortaya koymuştur (bk. Tablo 8). Kendi fakültelerinde yaz okulu açılmadığı için daha fazla maliyeti göze alarak başka bir fakülteden ders alan bu öğrencilerin yaz okulu uygulamasının devam ettirilmesi hususunda daha istekli görünmeleri dikkat çekicidir. Bu öğrencilerin yaz okulundan ders alma sebebinin AİBU İlahiyat Fakültesi öğrencilerinden farklı olması, yani alttan kalan derslerin verilme amacının öne çıkması, buradaki farklılığı ortaya çıkartan sebeplerden biri olarak değerlendirilebilir (bk. Tablo 3). Zira alttan kalan dersleri vermenin son sınıf ders yoğunluğunu azaltmaktan daha önemli ve acil bir etken olduğu ve yaz okulunun böylesi temel bir amaca hizmet ettiği düşünüldüğünde diğer ilahiyat fakültelerinden gelip yaz okulunda AİBU İlahiyat Fakültesinden ders alan öğrencilerin bu uygulamanın kaldırılmasına karşı yaptığı itiraz daha anlamlı hale gelmektedir.

Öğrencilerin bir fırsat olarak gördüğü ve büyük oranda devam etmesi yönünde görüş bildirdiği yaz okulunun verimliliği meselesi ise önemli bir problem alanı olarak tespit edilmiştir. Derslerden daha iyi istifade etmek için yaz okulundan yararlanan öğrencilerin oranının sadece %1,7 olması da bu probleme dair önemli bir veri olarak değerlendirilebilir (bk. Tablo 2). Öğrencilerin yaklaşık yarısının (%49,8) yazın ders almaktan sıkıldığını ifade etmiş olması, ayrıca %59,5'inin yaz okulunda ders geçmenin, %59,8'inin ise yaz okulundan yüksek not almanın daha kolay olduğu yönünde kanaat belirtmesi, %29,1'inde derse para ödediği için daha kolay geçeceğine dair tamamen ya da kısmen bir beklenti oluşması yaz okulunda kalite ve verimlilik noktasında soru işaretleri doğuran diğer veriler olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca öğrencilerin %45,7'sinin yoğunlaştırılmış programla ders işlemenin konuları daha anlaşılır kıldığı fikrine katılmadıkları da bu konuyla ilişkili tespit edilen bir diğer husustur. Diğer önemli bir tespit ise yaz okulunda işlenen derslerin en az güz ve bahar dönemindeki dersler kadar verimli olduğu fikrine katılmayan ya da bu konuda kararsız olanların oranının %47,7 olmasıdır. Bunun yanında "Yaz okulunda güz ve yaz dönemindeki motivasyonumu bulamıyorum" diyenlerin ve kararsız kalanların toplam oranının %70,7'e ulaşması da verimli bir öğrenme ortamının sağlanmasıyla ilgili temel bir güçlüğe işaret etmektedir (Bk. Tablo 4).

Bütün bu sonuçlar yaz döneminde öğrenci motivasyonunun ve duyuşsal hazırbulunuşluk düzeyinin normal ders döneminden daha düşük olduğunu, buna mukabil ise dersten kolay geçme ve daha kolay yüksek not almaya dair önemli bir beklentinin oluştuğunu göstermektedir. Bu veri eğitim sisteminin süreç değil sonuç odaklı oluşunun bir yansıması olarak görülebilir. Zira öğrenci süreç içinde sıkılmakta, gerekli motivasyonu sağlamakta zorlanmakta ancak sonuç itibarıyla daha kolay ders geçmek ya da daha kolay yüksek not almak beklentisi onu yaz okulundan ders almaya

iten temel bir motivasyona dönüşmektedir. Yaz okulu gibi yoğunlaştırılmış programların daha verimli olduğu yönünde bulgulara yer veren Scott'un bu verimliliğin sağlanabilmesi için süreci önceleyen derinlemesine tartışma, kalıcı yaşantılar, öğrenmeye dair yoğunlaşmış ilgi gibi hususları, gözetime gereken şartlar olarak ileri sürmesi, aksi takdirde bu sürecin öğrenci için sıkıcı bir tecrübeye dönüşeceğini ifade etmiş olması nerede yanlış yapıldığına dair önemli ipuçları içermektedir (Scott, 2017).

Yaz okuluyla ilgili öğrenci görüşlerine dair veriler farklılık analize tabi tutulduğunda cinsiyet ve öğrenim görülen ilahiyat değişkenin belli maddelerde farklılığa neden olduğu görülmüştür. Buna göre erkekler yaz okulunda ders geçmenin (bk. Tablo 6) ve yüksek not almanın (bk. Tablo 7) daha kolay olması, yoğunlaştırılmış bir programla ders işlemenin dersleri daha anlaşılır kılması (bk. Tablo 9), ders için para ödemiş olmanın dersi daha kolay geçme beklentisi oluşturması (bk. Tablo 10) ve yaz okulunda ders açan hocalara bakışın olumlu anlamda değişmesi (bk. Tablo 11) ile ilgili maddelere katılma düzeyin itibarıyla kızlara oranla istatistiki açıdan anlamlı sayılacak düzeyde daha yüksek oranlara sahiptirler. Öğrenim görülen ilahiyat fakültesi değişkeni dikkate alındığında ise diğer ilahiyat fakültelerinden gelip AİBU İlahiyat Fakültesinde yaz okula kayıt yaptıran öğrencilerin yaz okulunda ders geçmenin daha kolay olması (bk. Tablo 6), ders için para ödemiş olmanın dersi daha kolay geçme beklentisi oluşturması (bk. Tablo 10) ve yaz okulunda ders açan hocalara bakışın olumlu anlamda değişmesi (bk. Tablo 11) ile ilgili maddelere katılım düzeyinin AİBU İlahiyat Fakültesi öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Ayrıca diğer ilahiyat fakültelerinin öğrencilerinin yaz okulunun kaldırılmasına olan itirazlarının daha yüksek olduğu da tespit edilen bir diğer husustur. (bk. Tablo 8).

Araştırmanın ilginç sonuçlarından biri öğrencilerin %55,4'ün yaz okulu açan hocalara bakışının olumlu anlamda değiştiği fikrine tamamen katıldığını ifade etmiş olmasıdır. (bk. Tablo 4). Yaz okulu açıp açmamak konusunda kendisi karar veren ders hocalarının motivasyon ve verimlilik noktasında tartışmalı olsa da öğrenci tarafından önemli fırsat olarak görülen yaz okulunda ders açmaya karar vermesi belli ki öğrencide bir minnettarlığa ve takdir hissine sebep olmaktadır. Buradan yola çıkarak yaz okulunda ders açmanın hoca-öğrenci ilişkisine olumlu katkı sunduğu değerlendirilebilir. Yaz okulunun olumlu sayılabilecek bir diğer katkısı ise farklı fakültelerden gelen öğrencilerle birlikte ders almakla ilişkilidir. Zira öğrencilerin %42,6'sı farklı ilahiyat fakültesi öğrencileriyle birlikte ders almanın derslere olumlu etki ettiğini belirtmişlerdir (bk. Tablo 4). Yaz okulunda gözlenen öğrenci hareketliliğinin derse katkısının yanında ilahiyat öğrencilerinin sosyal yönünün gelişimine hizmet ettiği de dikkate alınmalıdır.

Araştırma verileri, farklı ilahiyat fakültelerinden gelip AİBU İlahiyat Fakültesinde yaz okulundan ders alan öğrencilerin bu fakülteyi tercihlerinde sırasıyla yaz okulu açan ilahiyat fakültesi sayının azlığının (%62,3), kendi fakültesinde yaz okulu açılmamasının (%59,3), arkadaş tavsiyesinin (%38,9), ailenin ikamet adresine yakınlığın (%22,2), ders ücretlerinin düşük olmasının (%21,6), fakültenin akademik kalitesinin (%18,5), öğretim üyelerinin isim ve özgeçmişlerinin (%11,5), üniversitenin şehir merkezine yakınlığının (%11,1), üniversitenin sunduğu fiziki imkanların (%5,7) ve Bolu'da yaşamın ucuz olmasının (%1,9) etkili olduğunu göstermektedir (bk. Tablo 12). Burada dikkat çeken husus derslerin niteliği ve yaz okulunun kalite ve verimliliğiyle doğrudan ilgili olan fakültenin kalitesi ve öğretim üyelerinin isim ve özgeçmişleri hususlarının öğrencinin tercih sebepleri arasında başlarda kendine yer bulamamış olmasıdır.

Bu sonuç bize yaz okulunda öğrenci açısından nitelik yerine ulaşılabilirliğin öne çıktığını göstermekte, bu durum daha önce ifade edilen ders geçme, son sınıf yoğunluğunu azaltmak gibi pratik ihtiyaçların temel motivasyon olma durumuyla uyumaktadır. Ayrıca yapılan farklılık analizinde 24 yaş ve üstü grubun bu fakülteyi tercihinde fakültenin akademik kalitesi, hocaların isim ve özgeçmişleri gibi akademik saikler 23 yaş ve altı grubu göre anlamlı sayılacak düzeyde daha az etkili olduğu tespit edilmiştir (bk. Tablo 14 ve 15). Dönem kaybı olan ya da üniversiteye geç başladığı değerlendirilen 24 yaş ve üzeri grubun eğitimin niteliğine daha az önem verdiği, bir an önce sonuca yani mezuniyete ulaşmayı öncelendiği görülmektedir. Analizler tercih sebeplerinde farklılık oluşturan bir diğer değişkenin de cinsiyet olduğuna işaret etmektedir. Buna göre kız öğrencilerin bu fakülteyi tercihinde arkadaş etkisinin (%51,7) erkeklerden (%24,0) çok daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (bk. Tablo 13).

Sonuç olarak şu görülmüştür ki yaz okulu uygulaması öğrenciler tarafından önemli bir fırsat olarak değerlendirilmekte, son sınıf yoğunluğunu azaltma ve alttan kalan dersleri verme temel amaç olarak ortaya çıkmakta, ancak bu uygulamanın kalite ve verimliliğiyle ilgili öğrenci motivasyonu ve duyuşsal hazırbulunuşluk başta olmak üzere ciddi soru işaretleri bulunmaktadır. Öğrencinin bu programa olan teveccühü düşünüldüğünde bu derslerin yaz döneminde ders alan öğrenciyi sürece dahil edecek, ilgi ve motivasyonunu diri tutacak bir anlayışla yürütülmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Austin, A. M. & Gustafson, L. (2006). Impact of Course Length on Student Learning, *Journal of Economics and Finance Education*, 5(1), 26-37.
- Davies, W. M. (2006). Intensive Teaching Formats: A Review, *Issues In Educational Research*, 16 (1).
- Durucasu, H. ve Dğr, (2006). Öğrencilerin Yaz Okulu Hakkındaki Düşünceleri İçin Kümeleme Analizi, *Anadolu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7, (1).
- Hoşgörür, V. ve Bilasa, P. (2008). Yaz Okulunda Eğitim Öğretim Verimliliği (Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Örneği), *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 91-105.
- Kaya, E. ve Konu, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Yaz Okulu Hakkındaki Tutum ve Görüşleri, *Ekev Akademi Dergisi*, 63, 57-68.
- Scott, P. A. (2003). Attributes of High-Quality Intensive Courses, 21.11.2017 tarihinde <http://www.montana.edu/facultyexcellence/documents/Scott%202003%20Attributes%20of%20High-Quality%20Intensive%20Courses.pdf>, 29-38, adresinden alındı.
- Spurling, S. (2001). Compression of Semesters or Intensity of Study: What is it that Increases Student Success?, ERIC Document Reproduction Service, No: ED467474, 2-19.
- Taşdemir, M. (2012). Yaz okulu ve normal öğretim uygulaması üzerine bir araştırma, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 43, 436-477.
- (2010) Yaz Okulu Uygulamasının Nedenine İlişkin Öğrenci Görüşleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, (31), 28-40.
- www.yok.gov.tr. “Yaz Okulu ile İlgili Yükseköğretim Yürütme Kurulu Kararı”, 11.11.2017 tarihinde alınmıştır.
- www.yok.gov.tr. “Yükseköğretim Kurumlarında Yürütülen Yaz Okulları Programları Uygulama Usul ve Esasları” 11.11.2017 tarihinde alınmıştır.
- www.yok.gov.tr, “Yaz Öğretimi ve Bütünleme Sınavlarına İlişkin Açıklama”, Erişim: 06.06.2017 tarihinde alınmıştır.
- Yükseköğretim Kanunu (2547/1981)

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Summer School is an increasingly popular practice in higher education institutions in Turkey. Students are able to compensate for the lessons they fail in normal school during the summer school, as well as with reasons like increasing the grade point average and taking courses from above they apply to this program. In addition, in some cases, summer schools can reduce density in lessons to some extent during regular periods (Durucasu, 2006). In Turkey, education activities in higher education institutions are implemented as two separate periods of 14 weeks which are fall and spring semesters. Since there is no separate period definition as summer period, this process is regarded as a period in which the period is spent empty or extracurricular work (Taşdemir, 2012). Summer schools, opened by some universities at the point of educational perspectives of the summer period which corresponds to a period of three or four months, are seen as an opportunity by the students.

Summer school education, which is used by thousands of students every year, brings with it some problems and claims. Some of these allegations are expressed as these trainings commercialized the universities, the students' right to make up were seized and they were forced to take these lessons by money, and these classes were overshadowing the respectability of the universities and teachers (Taşdemir, 2010). One of the most important problems related to these trainings is the quality of education in summer schools or the success and achievements obtained in the fall and spring periods whether or not obtained in summer education.

A study by Scott and Conrad showed that courses taught with intensive programs are at least as good as other courses, and even more efficient (Scott, 2017). In some studies it is stated that short-term intensive programs are more permanent in terms of acquisitions than long-term programs of 14 weeks. Students who took English, mathematics and foreign language lessons in both intensive and classical ways were investigated and the intensive course were found to be significantly more successful than the traditional course areas (Steven, 2001). In another study conducted by Body, the performance results of two intensive courses of five or eight weeks in which the student performances in two computer classes were compared were significantly higher than those of the 14-week term (Taşdemir, 2012).

A study by Austin and Gustafson, which tested the success of fall, spring and summer student achievement and the realization of true learning, points to the success of shorter summer school trainings (Adrian and Leland, 2006). Particularly, less time is spent between learning and evaluation processes, so students can show better performance. However, there are also conclusions that contradict these researches. In particular, there are findings that indicate that long-term instruction, covering 14 weeks, improves student understanding, analysis and synthesis, and that intensified learners are more stressed and anxious than long-term learners (Taşdemir, 2012). It is also stated that, passing the lesson came forefront of learning the lesson in intensive programs and the lessons learned from normal term are more prominent and more possible to be used in the future (Kaya and Topic, 2015). The research conducted by Taşdemir also shows that the success of the normal term student differs positively from the success of the summer term at 0,1 significance level (Taşdemir, 2012). It is also possible to come

across researches that show that there is no difference in terms of course success between the two application (Taşdemir, 2012).

There is not much research about summer school in Turkey. The first study on this subject was carried out by Hoşgörür and Bilasa during the 2006-2007 academic year. 336 students attending summer school at Gazi University Industrial Arts Education Faculty and 20 lecturers participating in summer school participated in a study, in which the issue of whether or not the summer school is productive in terms of education is discussed (Hoşgörür and Bilasa, 2008). Taşdemir conducted a comparative study between the summer school in the normal period with 252 students who attended Ahi Evran University Faculty of Education Department of Primary Teaching during the academic year of 2007-2008 and among these 135 senior students who took summer lessons (Taşdemir, 2012). Taşdemir also conducted a separate study with the 313 students who attended the Summer Schools in the same year and aimed to determine the students' opinions on the reasons for the summer term implementation (Taşdemir, 2010). Another work on this subject belongs to Kaya and Konu. This study was conducted on 314 students who attended Atatürk University Faculty of Education, Department of Secondary Science and Mathematics and participated in summer school in 2013-2014 academic year and tried to determine students attitudes and opinions about summer school (Kaya ve Topic, 2015).

As a result, this study aims to determine what kind of expectations students of theology faculty have about summer school application which is becoming increasingly common in universities, what did it mean to them and how they evaluate this practice at the point of efficiency; so that the steps to be taken in this regard and the arrangements to be made are intended to contribute to the scientific grounds.

2. Research Model

In the study, descriptive and relational screening model in quantitative screening model was used. In this way; a descriptive analysis of students' opinions about summer school and students' opinions about the reasons of faculty preference in summer school were made and also whether there was any difference between the data obtained from the point of view of certain independent variables by using relational analysis. Survey technique was used to collect data.

The study universe constitutes the students who take courses at summer school in Abant İzzet Baysal University Faculty of Theology in the summer of 2017. The total number of students who take courses in summer school is 393, 220 of them are in AİBU Theology Faculty and 173 are students of other theology faculties. The number of students constituting the sample was 244 and the participants were randomly sampled. The descriptive data for the participants are shown in Table 1.

The data collection tool used in the research consists of three parts. The first part consists of demographic questions. The second part consists of the subjects that all the students who participated in the research are asked to answer and aims to determine the students' opinions and thoughts about the summer school. The third section contains subjects aiming to determine the reasons for preference of students attending the AİBU Theology Faculties in summer school from different theology faculties only.

The SPSS program was used to analyse the results of the research. After the data were entered in the program, the incorrect data were extracted and the frequency and percentages of the demographic questions in the questionnaire were calculated. Percentages of the materials used to determine the opinions and thoughts of the students about the summer school and used in the triple Likert scale such as "I agree", "Partially agree", "I do not agree" are also calculated. Finally, percentages of the subjects for determining the main causes of preferring the AİBU Theology faculty in the summer school of different theology faculty students were also calculated. The chi-square test in non-parametric tests was used to measure the relationship between variables. The significance level of $p < .05$ was taken as the basis for the significance of the relationship between variables.

3. Results and Discussion

According to findings from the survey, it is understood that most of the students (84,2%) who participated in the survey regard summer school as an opportunity for them (see Table 4). Regarding the most basic reason for taking summer courses, it can be considered that the students see the summer school as an opportunity, especially at the point of decreasing senior year course intensity (50,2%) and passing lessons from previous years (34,4%) (see Table 2). It is understood that the summer school has a function to reduce the intensity of the senior class when it is thought that the students from the senior year have also prepared for the teacher examination as well as the faculty courses. Abant İzzet Baysal University has removed the make-up exams since the 2016-2017 academic year, which is making the summer school a turning point in the sense of compensating these courses. However, when looking at the variables, from the aspect of gender, age, and which theology was learnt in school, in what sense the summer school is seen as an opportunity, in other words, the main reason for taking a summer school course is determined to be different (see Table 3). According to this, it is determined that, male students were predominantly taking courses to give previous year lessons (49,5%) while female students' taking course reason is to reduce the course intensity of senior year (65,4%). The reason for taking courses for 24 years old and older group is to give lessons from previous years (61,8%) in large scale, whereas in the group of 23 years old and under it is to decrease senior class intensity (59,5%). It is also noted that, the students of Theology Faculty of the AİBU have been predominantly choosing courses (63,4%) to reduce the intensity of their senior year, while students from other theology faculties have taken courses (69,6%) to pass mainly previous year courses.